

פרוטוקול מס' 170

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
יום ג', ב' בשבט תשל"ב - 18.1.72, שעה 14.45

נכחו:

חברי הוועדה:
י. גולדשמידט - היו"ר
א. אנקוריון
י. ארידור
מ. ביבי
מ. בן-פורח
א. עופר
ש. פרידמן

מוזמנים:
מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה
י. קרפ - עוזרת בכירה ליועץ המשפטי לממשלה

מזכירת הוועדה: ר. מלחי
רשמה: צ. ספרן

סדר היום: חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, תשל"ב-1972.

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, תשל"ב-1972

י. ארידור:

הערה יסודית לגבי הפרק הדין בשירותי שמירה: זלזלנו בחשיבותו של הפרק בכך שחשבנו כי הוא נספח לענין חוקרים פרטיים. נראה לי שענין שירותי השמירה חשוב לא פחות, ויש לאפשר סמכויות נוספות לפיקוח עליו. כוונתי לכך שישנם כנראה "עסקים" הגובים דמי הגנה במסווה של שירותי שמירה, שאינם למעשה אלא בבחינת סחיטה פלילית. הייתי רוצה שחיה אפשרות למוסד ממלכתי לפקח ולמנוע דבריהם אלה. לדוגמה: לא רק פתיחת משרד יהיה התנאי לקבלת רישון, אלא גם עסק.

מ. שמגר:

זו הרחבה שעשינו. בישיבה הקודמת היחה הצעה, שנחקבלה, לקבוע את חובת הרישון לא רק לגבי פתיחת משרד שמירה, אלא גם לפעולה נוספת של ארגון שמירה וגם לשמירה עצמה, באותם ענפים בהם יקבעו המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט, כי הם דורשים מן השומר רישון.

י. ארידור:

כלומר גם מתן שירותי שמירה.

מ. שמגר:

כן.

י. ארידור:

אני שמח על הודעה זו, אך הולך מעבר לזה: נניח שהשירות מוכר כשירות הדורש רישון, לא חיה סיבה פורמלית לא לתת רישון ויבוא מי שמספק שירותי שמירה ויחבט עשרת אלפים לירות לחודש דמי שמירה. במקרה זה לא יוכלו לומר לו שהוא גובה דמי סחיטה ולא דמי שמירה. אני רוצה שאפשר יהיה לקבוע את גובה דמי השמירה בשירותי שמירה בגלל האופי הסחטני שיש ל"שירותים" אלה. צריך שתהיה סמכות לוודעה או לשר, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט, לקבוע את התעריפים של שירותים אלה כדי שלא ישחלם לסחוט, ואז אם אדם יגבה יותר מדי דמי סחיטה, יהיה זה בניגוד לחוק. ואפשר יהיה להעמיד אותו לדין גם אם לא הוכיחו את הסחיטה עצמה, אלא היא משחמעת מן הכסף שהוא חובע. בכך נוכל לחסל מטורדים פליליים אלה.

מ. שמגר:

אנחנו מאד ערים לאפשרות הגיצול לרעה של שירותי השמירה וחשבנו לקיים את הפיקוח בשתי דרכים: ראשית - לא יוכל אדם לבצע שמירה, אלא אם אושר לכך לאחר בדיקה מוקדמת של אופיו. שנית - אפשרות לשלול רישון שכבר ניתן, לאו דווקא בעקבות דין משמעתי, אלא בעקבות החנהגות.

יש לי ספק לגבי ההצעה השלישית שהועלתה פה - קביעת שכר מכסימום. לא ידוע לי אם קבענו לגבי מקצוע שכר מכסימום, אם כי חוק לשכת עורכי-דין מאפשר זאת. חשבנו מינימום. נראה לי כי גם אם הוכל תיאורתי להוכיח שמישהו דרש עשרת אלפים לירות במקום שכר המכסימום הנקוב בטבלה, הרי שהוכחת את אי קיום התעריף המכסימלי, אך לא הוכחת עבירת סחיטה. גם איננו רוצים כל כך את הקשר בין קביעת תעריף מכסימלי ובין הוכחת מעשה סחיטה, כי הרי לא הוכל לקבוע בחוק שחעריף מכסימלי ייקבע בחקנות על ידי שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט, וכל הגובה יותר מתעריף מכסימלי זה רואים אותו כמי שסחט.

י. ארידור:

לא זו הצעתי.

א. עופר:

בדרך כלל יודעת המשטרה מיהם הסחטנים ומתנגדת, בגלל עברם הפלילי, לתת להם רישון. כלומר ענין זה מצוי למעשה בחוק.

מ. שמגר:

ייתכן מצב שלאדם אין עבר פלילי, אך הובאו נגדו הוכחות של שימוש באיום, וצריך על כך בהחלט להשאיר פתח לדין חוזר. זו הסיבה שהסכמנו שהוודעה, בראשות שופט, היא, ולא השלטונות, מקבעו את שלילת הרישון. אם יובאו הוכחות בדבר איומים, אפשר יהיה לשלול מאותו אדם רישון.

י. ארידור:

כל מה שיוכיחו נגדו זה דבר אחד בלבד, שהוא מקבל שכר גבוה בצורה בלתי סבירה. השכר כשלעצמו לא יוכל לשמש סיבה לפסילה.

מ. שמגר:
כאן זו עילה מספקת כדי להצביע על כך שאוחו אדם סחטן וצריך לשלול ממנו את הרשיון.

י. ארידור:
הוא יכול לטעון שבתנאים כאלה הוא עובד.

מ. שמגר:
ואם ייקבע שכר מכסימלי אפשר יהיה לחבוע אוחו?

י. ארידור:
כן.

מ. שמגר:
אני מוכן לשקול דבר זה.

א. עופר:
אם אדם אינו מחזיק מנגנון, אינו מעסיק שומרים ודורש בעד שמירת מקום עשרה אלפים לירות, אפשר להוכיח שהוא סחטן.

י. ארידור:
הוא יכול לשלוח שומר.

א. עופר:
בדרך כלל הוא שולח רק גובים.

היו"ר י. גולדשמידט:
היועץ המשפטי עמד על כך שגם בדין וחשבון על הפעם המאורגן הדגישו נקודה זו, שחבר-הכנסת ארידור מדבר עליה, ומבקשים להשחלט עליה. השאלה אם בשלב ראשון לא יספיק פיקוח, כדי להטיל מרות מסויימת בתחום זה. אם יזמין אדם בתום לב שומר וייחקל בכך שאוחו שמו דורש ממנו חסלום מופרז, הוא יכול להסתמך על החוק, יכול להסתמך על אפשרות של פניה לוועדה כדי לברר אם החסלום הנדרש כשר או לא.

י. ארידור:
בדרך כלל דברים אלה פועלים בלא שאפשר יהיה להוכיח את הקשר בין האיומים לבין ההצעה לספק הגנה. כל מה שאפשר להוכיח הוא שבאר מסויים נשרף, שהיו אזהרות ושמישהו מציע לפתור את הבעיה של שמירת המקום אם יעסיקו אותו. לשכר אין הגבלה, והמטרה לא חוכית נגדו כלום. שלילת הרשיון תהיה קשה, ואם יהיה בג"צ, יאמרו בבג"צ שכל מה שהוכח נגד אותו אדם הוא שהשירותים שלו יקרים, אך אדם יכול לקחת שכר ככל שירצה. גם בעל עסק שירצה להתלונן נגדו לא יהיה לו במה להיאחז, מה שאין כן בדגע שקובעים שכר מכסימלי, שאז אם הוא גובה שכר מעבר למכסימום, יש עילה לשלול ממנו את הרשיון.

היו"ר י. גולדשמידט:
גם אם ייקבע שכר מכסימלי ובעל העסק יוכל להיאחז בטענה שהחוק אוסר עליו לשלם שכר גבוה מזה, יוכל אותו סחטן, שהוא די מנוסה, לתת לו עצות איך לו לבוא בפני בית משפט בגלל חסלום יחד ובכל זאת להשביע את רצונו.

י. ארידור:
בהצעה אני נותן למטרה נקודה אחידה שהיא חד משמעית. כך יש גם לעודד דין, שייעץ לבעל העסק, הוכחה ברורה.

ש. פרידמן:
מדברי חבר הכנסת ארידור הבינתי שקביעת חקרה לשכר היא חרופה למניעת סחטנות.

י. ארידור:
אחת החרופות.

ש. פרידמן:
יחד עם זאת יש לחברי הוועדה ספיקות בדבר, ואף הבנתי מהערתו של היועץ המשפטי שהעניין אינו כה בדוק בעיניו. מן הדין היה על כן ומן ההגיון לחשוב בנושא זה ולא לקבוע כוגע עמדה. לכאורה המטרה אינה שנויה במחלוקת: רוצים למנוע סחטנות. השאלה אם אמצעי זה יעיל באמת, ועל כך צריך עוד להיות עיון.

היו"ר י. גולדשמידט:
מר שמגר ישקול ויעיין בדבר. אם יביא הצעה - חבדוק אותה הוועדה. אם יראה זאת כבלתי אפשרי - זכותו של חבר הכנסת ארידור להסתייגות שמורה.

סעיף 12:

י. ארידור:
יש לי ערעור על סמכותה של המשטרה בסעיף 12(ב). אין להשאיר בידי המשטרה את האפשרות לשלול מאדם את התעסוקה, אלא יש להעביר זאת לוועדה עצמה. לא המשטרה צריכה לקבוע אם ושאי אדם לעסוק במקצוע או לא, ובעיקר בענייני שמירה לא צריך אדם להיות חלוי במשטרה. אבקש לרשום את הסתייגותי מגישה זו,

י. ארידור:

מה גם שהיא אינה קיימת לגבי חוקרים פרטיים. שם אין וטו של המשטרה.

א. עופר:

יש כמה מקצועות שבהם צריך לקבל את אישור המשטרה, ואם המשטרה באופן שירותי אינה נוחתה את האישור, פונים לבג"צ. בג"צ הכיר הרבה פעמים בצדקת קביעתה של המשטרה.

י. ארידור:

אינני רוצה שהמשטרה תהא הקובעת היחידה בנושא זה של רשיון. אינני רואה פתרון בבג"צ, כי זה מוגבל מאד בעניין של שיקול דעת. כשם שאני רוצה פיקוח נמוך של מוסדות המדינה על שירותי השמירה, כך איני רוצה שיהיה קשר אמיץ מדי בין שירותי השמירה והמשטרה. אינני רוצה ששירותי השמירה יהוו משטרת משנה. כשם שהוועדה צריכה לדון בכל בקשה להיות שומר, חדון גם בעניין זה, המשטרה תשמע, תתבצע דעתה ותצביע יושב בוועדה - אך לא תהיה הקובעת. לפי הנוסח הקיים נוצר מצב שאי אפשר להגיש בקשה אם המשטרה מתנגדת, בייחוד כאשר המשטרה רשאית, לפי הצעת הרוב בוועדה, להתנגד בגלל אופיו של האדם. אני מציע שכל החלטה חעבור לוועדה, בהרכב שנקבע.

היו"ר י. גולדשמידט:

האם אינך מבחין בין שומרים, שלגביהם קבע שר המשפטים כי הם טעונים רשיון, לבין יתוד

השומרים?

אני בדעה שכל שמירה שהיא טעונה רשיון.

י. ארידור:

י. קרתי:

הצעת חבר הכנסת ארידור אינה מעשית, להביא בחשבון שמדובר באלפי אנשים ובתחלופה גבוהה מאד, כי חלק גדול מועסק זמנית. אם ייקבע בחוק שהוועדה תהיה המוסמכת לאשר, נסרבל את העניין - המשטרה תהיה חייבת להביא את נימוקיה, להסביר אותם והחעדה תהיה חייבת לשקול - ונגדיל את הגטל על שירותי השמירה, שהצורך ברשיון מפריע להם.

מ. שמגר:

אני חושש שהתוצאה המעשית תהיה שלא יבקשו אישור של אף אחד. למשטרה אין אפשרות לפקח על הביצוע המעשי, היומיומי של השמירה בכל פרדס, בכל בית אריזה, בכל בית ההולך ונבנה. אם נעמיס על מארגן שירותי השמירה את החובה לפנות לוועדה לגבי אותם מאות ואלפים פועלים, הוא לא יפנה, ויציא שכחבנו הוראת חוק, שאיש אינו מקיים אותה. צריך להיות הסדר מעשי, כי במצב הנוכחי כפי שהוא כיום, אדם אינו עוסק בשמירה אלא כעבודה לעת מצוא. בכל עת שהוא יכול לעבוד במקצוע בונה גבוהה יותר, הוא עושה זאת. אם נקבל את הצעת חבר-הכנסת ארידור, נצטרך להקים עשרות ועדות כדי להקיף אותם אלפי אנשים המועסקים במסגרת ארגוני שירותי השמירה בכל חלקי הארץ. אין גם צורך ואין גם הצדקה שוועדה בראשות שופט הצטרף לשקול את העדות המשטרה כדי להחליט אם אדם יהיה שומר בפרדס. דבר זה פותר לחלוטין. הוא יכול להיות מוצדק בענפים מוגדרים: במקומות שעשועים, בחוף ערים, בשווקים שבערים, אותם מקומות שהם נקודות פורענות. שם צריכה להיות בדיקה יותר קפדנית, אך לא בכל מקום ומקום בו שומרים על ערימת חצץ או לבנים.

י. ארידור:

אז לפחות במקרים שאתה ציינת.

מ. שמגר:

זה ישנו. באותם ענפים בהם השומר כפוט צריך רשיון, יידון העניין בוועדה. סעיף קטן 12(ב) אינו מחייבם לענפים בהם השומר כפוט זקוק לרשיון, אלא למקרה שהמארגן זקוק לרשיון.

י. ארידור:

אני מוכן להסכים למה שאמר היועץ המשפטי ולמה שאמר קרתי שלא צריך לגבי כל שומר להטריד את הוועדה, אבל אני רוצה שלגבי אותו שומר שבעטיו כן מטרידים את הוועדה לא יצטרכו את אישור המשטרה.

מ. שמגר:

לכך אני מסכים בהחלט. זה מובן.

סעיף 13:

היו"ר י. גולדשמידט:

סעיף זה מכסה ממילא את ארגון מתן שירותי שמירה. כזכור לכם הכשירות הנדרשות למתן רשיון למשורד לחקירות פרטיות רבות יותר מן הכשירות הנדרשות למתן שירותי שמירה. כלומר הצד הזה, המחמיר יותר, מכסה את הרשיון הקל יותר. לעומת זאת מה שנאמר בסעיף 12(ב) לגבי שירותי שמירה חל גם כאן.

היו"ר י. גולדשמידט:

סעיף זה היה מוסכם בוועדה המשנה.

מזה מובן לי שאפשר גם לפתוח משרד לשמירה בלבד.

מ. בן-פורח:

ברור.

היו"ר י. גולדשמידט:

הוחלט: לאשר את סעיף 13 (נוסח לבן).

א. אנקוריון:

אני מביע את הסתייגותי לגבי הכנסת ענין שירותי השמירה כפרק בחוק זה. מערבבים כאן דבר שאינו במינו. ענין זה דורש חוק מיוחד. כשהחוק המנוסח יהיה לפנינו אשקול אם להכניס הסתייגות זו או לא.

מ. שמגר:

מבלי להיכנס לנורכוח מפורט בענין זה צריך לזכור שבמציאות של ישראל כיום ארגון שמירה וחקירות פרטיות צמודים זה לזה, ובמקרים רבים הם אותם גופים. דבר נוסף - שניהם דומים מבחינת הסיכונים ומבחינת הצורך בפיקוח. בשני המקרים גם יחד מדובר במתן הרשאה, הסמכה לבן אדם להתערב בעניניו של אחר ולפקח על עניניו של אחר.

א. אנקוריון:

אני מבין את נימוקיכם, אך לא השתכנעתי.

סעיף 1:

היו"ר י. גולדשמידט:

השהינו אישור הגדרה זו בגלל התנגדות חברי-הכנסת אנקוריון לגבי הפרק כולו. בינתיים הפרק נחקבל ויש מקום לאשר גם הגדרה זו.

מ. שמגר:

בנוסח הקיים יש הגדרה של "משרד לשירותי שמירה". גב' קרפ מעידה שההגדרה צריכה להיות "שירותי שמירה" ולא "משרד לשירותי שמירה". פרט לכך נראה לי שאפשר לאשר זאת.

אני מפנה את תשומת לב חברי הוועדה לכך שכתבנו: "לרבות שירותי החקנה והחזקה של מערכות אזעקה ומתקני אבטחה אחרים". נושא זה גם עלה בהצעת החוק של חבר הכנסת קורפו. קיים צורך בפיקוח על אותם גופים המחזיקים מכשירי אזעקה, דבר הנוחן להם אפשרות לדעת מתי האזעקה תפעל ומתי לא. גם על כך צריך להיות פיקוח. כלומר מעין פיקוח על מי שעוסק בפיקוח.

היו"ר י. גולדשמידט:

מה יהיה נוסח ההגדרה?

מ. שמגר:

"שירותי שמירה" - שירותי שמירה על בטחוננו של אדם או על רכוש, לרבות שירותי החקנה והחזקה של מערכות אזעקה ומתקני אבטחה אחרים.

הוחלט: לאשר את נוסח ההגדרה שהוצע על ידי משרד המשפטים.

פרק ד': תאגידי חוקרים

היו"ר י. גולדשמידט:

השאלה של תאגידי חוקרים נתעוררה בוועדה ונידונה בחלקה. משרד המשפטים הביא בפנינו הצעה למדקחמיוחד, בן חמישה סעיפים, העוסק בסוגיה זו.

דברי פתיחה ליועץ המשפטי לממשלה.

מ. שמגר:

כזכור לחברי הוועדה לא היה פרק זה כלול בהצעה הכתולה ואף לא היה בפני ועדת המשנה. ההצעה להוסיף הוראות אלו עלתה תוך כדי הדיונים, כאשר מספר חברי ועדה הביעו את הדעה כי מי שעוסק בחקירה איננו צריך להיות מורשה לעסוק בתפקידים ובמקצועות אחרים. בתאגידיים אלה, התאגידיים אלה גם אינם צדיכיים להיות בשליטתם של אנשים שאינם חוקרים פרטיים בעצמם. זאת אומרת שהשליטה בגוף, שאיננו חוקר כפוט אלא כתאגיד, איננה צריכה להיות בידי אנשים שאינם חוקרים פרטיים בעצמם, כדי למנוע ניצול לרעה של שילוב אינטרסים שאינם קשורים באינטרסים של ביצוע חקירה בלבד.

פ. שמגר:

ניסחנו הצעה מפורטת למדי, שדמחה כמעט בכל
להצעה בדבר חאגיד עורכי-דין, אך הועד לנו, ובצדק, וגם הוגשנו בכך,
שיש דיספרופורציה מסויימת בפירוס הרב של למעלה מעשרה סעיפים.
נסינו על כן - ביחוד בשל כך שזה עדיין נסיון והחוק צריך לפעול מעשיה
כדי לראות מה השינויים הדרושה - לצמצם את עצמנו להוראות העיקריות,
שהן: א. חברי ומנהלי חאגיד מסוג זה יהיו חוקרים פרטיים. ב. חלוקת
רווחים. ג. שמירה האפשרות לבני משפחה חוקר פרטי שנפטר ליהנות מחלקו
של המנוח. ד. פחית מספר בעיות הנובעות מאחריות פרטוניה של חוקרים,
כדי שתהיה זיקת גרמלדין ל"כלומדן" שהפרטיהפועל כחוקר פרטי יכסה את
החאגיד והחאגיד יכסה את אלה הפועלים בו. נראה לנו שבשלב ראשון זה
יש בכך כדי לספק את הצרכים.

ויחרנו על כל ההוראות המפורטות, שהן
באמת מוצדקות יותר בגופים מסועפים, כי אולי מוקדם עדיין להוסיף אותן
כאן. ייתכן שבעוד שנה שנתיים ילמד אותנו הנסיון - גם לאור החיקון
שיבוא לגבי לשכת עורכי הדין - אם יש כאן צורך להוסיף פרטים או לא.
העחקנו כאן דבר שהוא בגדר הצעה בכל החוקים, ולקבוע מספרות בדבר שהוא
בגדר ניסוי במקום אחר עדיין מוקדם. לכן יש כאן הוראות בסיסיות בלבד.

סעיף 13:

מ. בן-פורח: לסעיף קטן (ב) (2): אני מביין את המגמה הכללית,
אולם הוראה זו חוסמת את האפשרות לכאלה שאינם
חוקרים פרטיים, להיכנס לחאגיד. אינני יודע אם מגמה זו מעשיה. יכולתי
להביין לו היה נאמר שרוב חבריו ומנהליו של החאגיד יהיו חוקרים פרטיים.

בהקשר זה: מה על האדמיניסטרטורים שביניהם -
מזכירה או מנהל, שהם לאו דווקא חוקרים פרטיים?

היו"ר י. גולדשמידט: לא כחוב "כל עובדיו".

מ. בן-פורח: אבל כחוב "חבריו ומנהליו".

א. אנקוריון: כאשר שמענו בשעתו מפי קרתי על האנשים או
הגופים המהווים כיום את העסק של חוקרים
פרטיים לא נראה בעיניי שלאחר הכנסת התעסקות זו תחת פיקוח משאירים
פירצה האומרת שעסק זה יכול להיות עסק למשקיעים. כלומר שיכול היה
יהודי מארצות הברית לפחות כאן משרד לתוקרים ולהחזיק חוקרים מקומיים.
על כן רציתי להביע עכשיו את סיפוקי על שעניין זה הוסדר בפרק זה.
מכיוון שחבר הכנסת בן-פורח מביע ספק בעניין זה, בוצוני לומר: אני
חושב במפורש שאיננו יכולים להפוך עניין זה לעסק של מישהו. ומכיוון
שאנחנו חוזרים חמיד לאנלוגיה עם עורכי דין אביא דוגמה מתחום זה: משרד
עורכי-דין יכול להיות עסק טוב מאד. אבל האם מתקבל על הדעת שיבוא בעל
הון מחוץ לארץ, אפילו מהארץ, יפתח משרד גדול, יעסיק בו עשרה עורכי-דין
שיעבדו בתחומים שונים, והוא יגרוף את הרווחים?

מ. בן-פורח: פה מדובר על חאגיד.

א. אנקוריון: מדוע מכניסים את כל העניין של חאגיד? כי
חאגיד הוא אפשרות לעקוף את הפיקוח שקיים
על חוקרים פרטיים. חאגיד, חברה, אגודה שיחופית או כל גוף אחד יכול
להעסיק חוקרים פרטיים אחדים, אך למעשה הבעלים האמיתיים, המקבלים
העיקריים מן העסק יהיו אנשים שאין להם כל שייכות לעניין חקירה פרטית.
זו נקראת הגבלת התעסקות? הלא אנו אומרים בפירוש שלחקירה פרטית דרושים
כישורים מסויימים. האם פתאום אנחנו פותחים פתח לרווחה? אני חושב על כן
שפרק זה הוא מחוייב המציאות, ובאופן כללי, מבלי להיכנס עדיין לפרטים,
הוא נראה לי מאד.

י. קרתי: לפיטקה "בפעולות" הנילווח בדרך כלל לעיסוק

בחוקר פרטי" בסעיף קטן (ב) (3): אינני יודע
מהם בדיקת איסוקים הנלווים בדרך כלל, אך צריך לזכור אותה קבוצה של
שמאים שהופיעו פה וטענו - וטענה זו נתקבלה על דעת כל חברי הוועדה -
ששמאות איננה חקירה פרטית, אלא עבודת החקירה הפרטית קשורה בעבודת
השמאות. השאלה אם עבודת השמאות היא עיסוק נלווה, הנכללת פה, אחרת
יהיה צורך להקים שני גופים משפטיים: האחד יעסוק בחקירות פרטיות,
השני - בשמאות.

מ. שמגר: שאלה זו אינה מתעוררת כאן. כל מה שהטעין בא לקבוע הוא שהאגיד שבתזכירו נאמר כי מטרתו היא עריכת חקירות פרטיות ועיסוק בפעולות הנלוות בדרך כלל לעיסוק זה, יהיה רשאי לערוך חקירות פרטיות ולעסוק בפעולות הנלוות על כך. כל זה כדי שלא יבואו לאחר מכן, כאשר גוף לחקירות פרטיות יוצא להפעיל מחשב לצורך מטרתו, ויאמרו שזה אסור עליו. אם גוף לחקירות פרטיות ירצה להפעיל מחשב למטרותיו - מותר לו; אם ירצה להחזיק מעבדה לזיהוי פלילי - מותר לו. כל הדברים הנגזרים הללו מותרים לו.

י. קרתי: השאלה אם שמארת זו פעולה נלווית או לא.

מ. שמגר: אה השמאים לא כוללים בענין זה. לכך הכנו הצעת חוק נפרדת.

מ. בן-פורת: אין לנו נסיון לגבי פעולות נלוות ואנו רק יכולים לשער מה הן. לדעתי גם מעקב אחר פעולה כלכלית של חברה מסויימת חשובה יכולה להיות בגדר פעולה נלוות. ייחכן שבמעקב אחר הפעולות המהנהלות באותה חברה יכולים להיות מועסקים כלכלנים, שמאים או רואי חשבון מוסמכים. חוק פרטי אינו רק זה העוקב אחר אדם מסויים. הענין החפתת וגם פעולות בחיי המשק והמדינה ייכנסו לחחום זה של חקירה פרטית, כשם שחלק מן הפעולות של "מודיעין אזרחי" הן פעולות כלכליות.

י. קרתי: הוא עוסק גם במחקר שווקים.

מ. שמגר: אם הוא לא יכניס זאת לתזכיר, לא יוכל לעשות זאת. אני בא להרשות לו לעסוק גם בזה, כדי שלא ייאמר שאסור לו לעסוק בכך.

היו"ר י. גולדשמידט: לא ברור לי אם הפעולות הנלוות צריכות להיות מפורטות ברשיון או אם הרשיון יהיה כללי יותר ורק יקבע שהאגיד הוסמך לעסוק בחקירות פרטיות ובפעולות הנלוות לעיסוק זה. קביעת סלילית עשויה לפתוח פתח לפורשנות, כפי שאיננו כאן: מר קרתי. מפורש שזה כולל שמאות; היועץ המשפטי אומר שזה אינו כולל שמאות.

מ. שמגר: ברשיון ייכתב שיש לו רשיון כחוקר פרטי.

י. קרתי: סעיף קטן (ב) קובע מהם החנאים היכולים להכשיר האגיד לקבל רשיון של חוקר פרטי.

מ. שמגר: השאלה הפוכה. כאן כתוב מי לא יהיה רשאי לקבל רשיון ומה החנאי לקבלתו. אם היה כתוב שהאגיד שיקבל רשיון צריך להיות חנאי שכל מטרתו צריכה לעסוק רק בחקירה ובתזכירו היה כתוב שהוא עוסק גם במעבדה לזיהוי פלילי, אסור היה לחת לו רשיון, כי זה מעבר לחקירה פרטית. לכן אמרנו שזה לא יהיה פגם שימנע מהן רשיון אם הוא עוסק בפעולות נלוות.

את תזכיר ההתאגדות יגישו לרועדה הדנה ברשיון והיא שתחליט אם המטרה הנוספת חורגת ממסגרת פעולות נלוות או לא.

מ. ביבי: גם אני סבור שכאן עלולה להיות פירצה בה ייכנסו דברים שלא התכוונו אליהם. נכון אמר היועץ המשפטי שהפעולות הנלוות הן אותן פעולות הדרושות לביצוע החקירה עצמה, כמו פעולות משודרות שונות, אבל אי אפשר לומר בצורה רחבה - פעולות נלוות, כי ההרחבה יכולה להיות ללא גבול. עלינו לצמצם זאת לחחום פעולות מסויימות הדרושות לצרכי עריכת חקירה, ואז אם יהיה צורך במעבדה, הרי שזו תהיה פעולה משודרת לצורך השלמת החקירה, פעולה הבאה לסייע לעריכת החקירה.

מ. שמגר: זו לאו דווקא פעולה משודרת. גוף זה עשוי להחזיק מעבדה אלקטרונית בה הוא מתקן את מכשירי ההאזנה שלו, כל זמן שאין חוק האוסר האזנת סתר, או מצלמות.

מ. ביבי: אם מדברים על האזנה, נכנסים כבר לפעולות שהן נגד חופש הפרט.

מ. שמגר: אין על כך איסור.

מ. ביבי:
האם מלכתחילה עלינו לתת הכשר לדבר שאין לתת לו הכשר גם אם אין על כך איסור מפורש בחוק? כאשר הפניתי שאלהיזון לאחד ממשרדי החוקרים, בוועדת המשנה, הוא מילא פיו מים. ברור שזה קיים, אבל לא צריך לתת לכך סיוע בחוק. אני על כל פנים אינני מסבור שצריך לתת פירוש זה, שאנו נוהגים כיום, בחוק.

אשר לפעולות של השקעה רווחית: מדוע עלינו לדאוג שבחוק החזכיר תהיינה מטרות איכולות לפרט אפשרות של השקעה רווחית? מה זה ענייננו? אם הוא רוצה להשקיע את רווחיו, יקים חברה אחת וישקיע את רווחיו, אבל לא צריך לערבב שמחה בשמחה.

מ. שמגר: חברה אחת אסור לו להקים.

מ. ביבי: מותר לו להיות שותף בחברה אחת כאשר הוא חבר בחאגיד לחוקרים פרטיים.

מ. שמגר: כפרט מותר לו.

מ. ביבי: אינני רוצה שיערבב במטרות החקירה הפרטית גם השקעות רווחים בחברה מסוימת, ומחר בחברה אחרות. מה לנו ולזה?

ש. פרידמן:
אני מודה שאני מתקשה מאד לחפוש כאן את הנקודה המכועה, ואבהיר זאת כך: פיסקה (3) באה במטרה לצמצם את אפשרות מתן הוסיין. אם לא יחמלא התנאי של פיסקה (3) הרי שלא יוכל להינתן הוסיין. בחוק פיסקה זו יש אלמנט של פעולות נלוות, המהוות אחד מן החלקים של אותו תנאי מצביל, אך אותו מוכיב מן השלושה הנמצאים בפיסקה אינו מוגדר. מדברי היועץ המשפטי החושמתי שהיו ו אין לנו עדיין נסיון. בחתום הזה, הרי ניתן זאת לאותה ועדה הנותנת את הוסיין לשקול אם הפעולה המסוימת היא פעולה נלווית או לא. אני שואל: מה ישמש מבחן, קנה מידה לאותה ועדה כדי שתקבע שפעולה מסוימת היא פעולה נלווית, ואחרת אינה נלווית?

מ. שמגר: עלינו ללכת בדרך הצמצום. הייתי מציע לחברי הוועדה לשקול הצעה אלטרנטיבית האומרת: "מטרתו כפי שפורטה בחזכיר ההתאגדות היא עריכת חקירות פרטיות והוא הוסמן לעסוק רק בכך ובפעולות עזר לחקירות פרטיות". את ענין ההשקעות צריך באמת להוציא.

י. קרתי: מאחר ואנחנו מאשרים לאותו חאגיד לעסוק גם בחקירות וגם בשמירה, הרי כאשר השמירה איננה פעולה נלווית צריך לאשר לחאגיד לעסוק גם בכך.

מ. שמגר: זה לא מדאיג אותי, כי חזכיר ההתאגדות מבטל את חוקיות הפעולה במידה שהיא נובעת מהחזכיר.

הי"ר י. גולדשמידט: ההרשאה לעסוק גם בשמירה אינה נובעת מן החזכיר, אלא מן החוק. החוק מסמיך אותו לכך.

החחביר של סעיף קטן (ב) (3) אינו בסדר. נאמר: "והוא הוסמן לעסוק רק בכך". למעשה הכוונה שהוסיין יינתן לו רק לענין זה.

מ. שמגר: איך הוועדה יכולה לבדוק אם החאגיד יעסוק רק בחקירות פרטיות? על ידי כך שמגישים לה את חזכיר ההתאגדות, ובחזכיר מפורטות המטרות. אם בין המטרות יהיו מטרות נוספות לעיסוק ברפואה, הרי סימן שיש כאן חרמית, כי כל מנהליו וחבריו של החאגיד צריכים להיות חוקרים פרטיים.

הי"ר י. גולדשמידט: איך אתה יכול להגביל חוקר פרטי שיהיה מוסמן רק לענין זה? הוא יכול להיות מוסמן לעוד כמה דברים.

מ. שמגר: אבל לא בחזכיר ההתאגדות.

הי"ר י. גולדשמידט: הוא יכול להיות בעל פרקטיקה נוספת.

מ. שמגר: כאן מדובר על מטרה החאגיד כפי שבחזכיר.

הי"ר י. גולדשמידט: מה זה "הוא מוסמן"?

מ. שמגר: הכוונה לתאגיד לא לאדם.

זה שחוקר פרטי עוסק גם במקצוע אחר, לזה נחייחם. גם בענין זה יש הצעה לקבוע סעיף שיאפשר איחוד פעולות, אבל הוא לא נובע מהסעיף שבו אנחנו מדברים. התאגיד צריך, לפי מטרתו, להיות תאגיד העוסק רק בחקירה פרטית.

מ. ביבי: במקום "והוא" צריך לכתוב "והתאגיד".

היו"ר י. גולדשמידט: ואז במקום "מוסמך" צריך להיות "מיועד".

מ. שמגר: חזכיר ההתאגדות קובע את המטרות ועל ידי כך מעניק סמכויות.

היו"ר י. גולדשמידט: העברית אינה נראית לי בהירה במשפט זה.

מ. שמגר: אפשר לומר: "מטרותו כפי שפורטה בחזכיר ההתאגדות היא עריכת חקירות פרטיות ופעולות עזר לכך בלבד". נמחק את "והוא הוסמך...".

היו"ר י. גולדשמידט: זה נראה לי.

לסעיף (ב)(2): כאשר התאגיד הוא בין שני בני אדם חייב כל אחד להיות חוקר פרטי, אך מה כאשר התאגיד הוא בין חברות? האם גם אז כל הבעלים של החברות צריכים להיות חוקרים פרטיים?

מ. שמגר: אם שתי חברות רוצות להקים תאגיד שלישי שיעסוק בחקירות פרטיות, זה אפשרי לפי הנוסח אם לשתי חברות אלה יש רשיון של חוקר פרטי.

היו"ר י. גולדשמידט: התנאי לפי סעיף זה הוא שגם כל אחד מן המנהלים והבעלים של החברות המייסדות את התאגיד יהיה בעל רשיון.

מ. שמגר: זה נובע מכך.

היו"ר י. גולדשמידט: האם המלה "לכך" שבסוף סעיף קטן (א) מחייחסת לשלושת הדברים המנויים בסעיף: פתיחת משרד לחקירות פרטיות, או סניף של משרד כזה או ניהול חקירות פרטיות? האם הרשיון צריך להתייחס לכל אחד מן הדברים הללו?

מ. שמגר: כן.

א. אנקוריון: כדאי להציב פסיק לאחר המלה "פרטיות" שבשורה השניה של סעיף קטן זה, כדי שלא יובן כאילו היא מחייחסת לפעולה האחרונה בלבד.

היו"ר י. גולדשמידט: אפשר להציב פסיק.

א. אנקוריון: לסעיף קטן (ב)(3): צריך להבדיל בין מטרה לבין סמכויות. כל משרד כזה יכול לקנות לעצמו משרד, לשכור משרד, אבל זו כמובן לא המטרה, אלא סמכות. אני מסכים שיאמר פה: "שהוסמך לעסוק רק בכך", אך יחד עם זאת אינני רוצה שלא יוכל לעשות את הפעולות האלמנטריות, אך לא כמטרה אלא כסמכויות.

מ. שמגר: זה היינו הך. בחזכיר יהיה כתוב, למשל, לקנות מקרקעין או לשכור מקרקעין לשם-

ניהול חקירות פרטיות. אלה הן מטרות שעל ידי הפיכתן לחלק מהחזכיר הופכות לסמכויות. אילו הייתי מנסה חזכיר כזה הייתי כותב: א. ניהול חקירות פרטיות. ב. ניהול פעולות עזר בצורת עבודות משרדיות. ג. ניהול פעולות הכרוכות באחזקת מקרקעין או שכירות לשם ניהול משרד חקירות.

י. ארידור: צריך להשוות את הנוסח של סעיף 13 (א) לנוסח של סעיף 10. סעיף 10 מדבר על רשיון לקיים משרד וסעיף 13 (א) מדבר על רשיון לפחות משרד, אך צריך גם רשיון לקיים משרד.

בסעיף קטן (ב)(1) צריך למחוק את המלה "כדין", כי לא יכול תאגיד להיות רשום אלא כדין.

י. ארידור:

כמו כן צריך למחוק את המלה "לו" בסעיף קטן (ב)(1), כי ההגבלה לא קשורה בתאגיד. היא מחייסת לחברים. זה רשום בתקנות התאגיד, אבל הגבלה אין לתאגיד.

מ. שמגר:

הייתי מציע לבדוק זאת בפקודת החברות, כי נדמה לי שזה לקוח משם.

י. ארידור:

אם זה זהה, אין לשנות.

לסעיף קטן (ב)(2): למעשה אי אפשר להקים חברה אלא עם שני אנשים, וזאת בהתאם לפיקציה חוקית שקיימת, לפיה אי אפשר להקים חברה אלא עם שני אנשים. האנו דורשים אלפואו לעשות, שנתפנת, אין שום הגיון בהגבלה זו, אין שום הגיון שבגלל פיקציה חוקית נדרוש ממנו לפתוח שותפות, וצריך למצוא פתרון לנקודה זאת. אני בכלל בלעד' זמנים שאפשר יהיה להקים תאגיד על ידי אדם אחד. אינני רואה צורך במניה נוספת. כל זמן שזה לא הפריע, לא הפריע, אבל כאן אנחנו מכריחים אותו לעשות שותפות עם חוקר פרטי אחר, ולכן אינני רואה סיבה שלא נציע פתרון המאפשר להקים תאגיד של אחד, או שכן הזוג של החוקר או מישהו אחר שאתו הוא רוצה להקים תאגיד לא יהיה חוקר פרטי.

היו"ר י. גולדשמידט:

יש לנו את סעיף 9 בפרק ג'.

י. ארידור:

ההבדל הוא שהיחיד יכול לקיים ברשיון משרד לחקירות פרטיות, אך מה אם אותו יחיד, שיש לו משרד משלו, רוצה לרשום אותו כחברה ואינו רוצה לעשות שותפות מסיבות ביטוח או מסיבות מס הכנסה?

היו"ר י. גולדשמידט:

במקרה זה חלוח עליו תקנות פקודת החברות.

י. ארידור:

זה לא עוזר לו, כי בהתאם לפקודת החברות צריכים להיות שני אנשים בחברה.

היו"ר י. גולדשמידט:

האם נחקן עכשיו את פקודת החברות?

י. ארידור:

אפשר לומר שלתאגיד זה מספיק אדם אחד בלבד. אם נניח יבוטל בחוק הצורך בשני אנשים להקמת תאגיד, האם נכפה עליו כאן להקים שותפות גם כאשר אינו רוצה?

היו"ר י. גולדשמידט:

רשמנו הערה זאת.

י. ארידור:

לסעיף קטן (ב)(3): סעיף זה צריך להימחק. עריכת חקירות פרטיות חייבת ממילא להיות רשומה בתזכיר, אחרת לא יוכל לעשות שום דבר בנושא זה. אינני רואה שום סיבה בצורך להגביל אותו לעריכת חקירות פרטיות בלבד. החוק, כפי שהוא מנוסח, חל גם על שמאים פרטיים - כפי שהזכיר מר קרתי - במידה שהם עוסקים בחקירות פרטיות, וטוב שהחוק חל עליהם. אם אותו שמאי פרטי רוצה להקים חברה, מה אכפת לי אם הוא עוסק גם בשמאות פרטיות בחברה זו? כל מה שצריך לענין אותו הוא שכאשר אותו שמאי מקים את החברה חלים עליה כל החובות הקשורים בחקירות פרטיות, היינו - ערבות בלתי מוגבלת ורשיון. עלול להיווצר מצב שהשמאי, שאני רוצה שיחול עליו החוק, יקים חברה נפרדת לשמאות וחברה נפרדת לחקירות פרטיות. אינני רואה שום סיבה להגבלה זו, שאינה משרתת שום אינטרס ציבורי. אם השמאי רשאי לעסוק גם בחקירות פרטיות ורוצה להקים חברה לחקירות פרטיות, מה אכפת לי שיקים חברה אחת לשמאות ולחקירות פרטיות, שאז גם השמאות תהיה בערבות בלתי מוגבלת?

בדרך כלל תזכירים מסוג זה נרשמים כדבר שבשיגרה. בתזכיר יהיה כתוב: עריכת חקירות פרטיות ופעולות נלוות לעיסוק זה, ואז יתחילו לפרש אם שמאות היא פעולה נלווית או לא. אני מניח שאינה נלווית. על ידי חרגיל זה אנחנו מרבים אי בהירות משפטית, שאפשר להסיר אותה אם ניתן אפשרות לאדם לרשום חברה אחת אם רצונו בכך.

היו"ר י. גולדשמידט:

המשך הדיון בישיבה הבאה.